

INNSIKTSTUDIE - DEL 1

INKLUDERENDE DESIGN OG ARKITEKTUR I ELVEPARKEN

BRUHAGEN / AVERØY 10.12.2025

Averøy kommune

Design
og arkitektur
Norge

ØSTENGEN & BERGO AS
Landskapsarkitekter MNLA

01 INTRODUKSJON

INNLEDNING

Averøy kommune satser på utvikling av Bruhagen som kommunesenter gjennom Averøy 2036, kommuneplanens samfunnsdel, med fokus på stedsutvikling og bærekraftig arealforvaltning. Tiltak inkluderer utarbeidelse av ny reguleringsplan for sentrum, sterkere regulering av parkeringsarealer og forskjønning av området for økt aktivitet.

En sentral del er etablering av turveg fra Straumsvågen til Gammelfossen langs Straumselva, som binder sammen kulturminner, natur og rekreasjon. Dette styrker nærmiljøet med naturbaserte opplevelser, naturmangfold og helsefremmende tiltak i tråd med planens visjon om inkluderende og klimavennlig utvikling.

Bilder i dokumentet er tatt av Østengen & Bergo, der ikke annet er oppgitt.

BAKGRUNN

Averøy kommune og Østengen & Bergo landskapsarkitekter fikk i 2025 oppgaven med å utføre et innsiktstudie for inkluderende design og arkitektur, i samarbeid med DOGAs innovasjon for alle program.

«Innsiktstudiet bygger videre på resultatene fra mulighetsstudie fra 2022 [Turveg Straumsvågen](#) [Gammelfossen](#). I dette studiet var det gjennomført omfattende brukermedvirkning og workshop, der Elveparken ble avdekket som et behov.»

Innsiktstudiet har som mål å bidra til å gi en reell innsikt fra mennesker og aktører med ulike perspektiver, behov og barrierer. Målet er at bygde omgivelser og løsninger utvikles med et spesielt fokus på brukervennlighet og begeistring for et stort mangfold av mennesker, og som bidrar til et mer likestilt samfunn.

Arbeidet har gått ut på å sikre innsikt fra mennesker på tvers av alder, situasjonsbestemte eller permanente funksjonsnedsettelse, kjønn og etnisitet for å avdekke utfordringer, nye behov og konsepter med potensiale for reell nyskaping, forbedret brukeropplevelse for alle og økt stedsattraktivitet.

*«Alle har utfordringer.
Noen er synlige, andre skjulte –
men alle er like virkelige.»
-erfaring fra prosessen*

PROBLEMSTILLING

Dagens situasjon i Bruhagen sentrum preges av et uorganisert bybilde, der harde flater dominerer og elva og vegetasjonen har fått begrenset plass. Universell utforming er lite vektlagt.

Elva og den tilhørende sidevegetasjonen representerer viktige naturtyper som bidrar til Bruhagens identitet, men disse kvalitetene er ikke hensyntatt ved utviklingen av sentrum. I dag vender sentrum ryggen til det verdifulle arealet rundt elva. Parkeringsarealer og veier er plassert tett på elva og fungerer som uheldige barrierer og har fått prioritering fremfor myke trafikanter.

Elva har opp gjennom årene flommet over og parkeringsplasser og veier står da under vann. Gråarealene i byen skaper store utfordringer og det er behov for omfattende naturrestaurering som en del av fremtidens stedsutvikling.

KLIMA, BEREDSKAP OG FOLKEHELSE

Klimaendringer med mer nedbør og høy vannstand gjør det nødvendig å utvide flomsone og øke grønne flater. Utviding av flomsone til elva, flere trær og mindre harde overflater er sentrale tiltak for å håndtere overvann og styrke beredskapen i sentrum.

Elva binder sentrum sammen med omkringliggende natur og landskap, og gir grunnlag for naturoplevelser, rekreasjon, lek og observasjon av dyre- og planteliv for alle aldersgrupper.

Elveparken skal åpne elva og gjøre den tilgjengelig for alle. Lokal, lite skjøtselskrevende vegetasjon skal bidra til

frodighet, skjerming og økt aktivitet.

Det er en klar sammenheng mellom folkehelse, grønne omgivelser og trivsel, noe som har fått økt oppmerksomhet de senere år.

For å sikre at tiltakene får ønsket effekt på folkehelsen, er det avgjørende å inkludere alle relevante brukergrupper i planleggingsprosessen.

UNDERSØKELSE MED DE EKSISTERENDE BEBOERNE

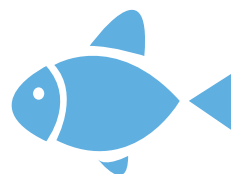
Jeg ønsker meg varierende og sammenhengende vegetasjon!

Jeg ønsker meg et fuktig og godt miljø å vokse!

Jeg ønsker meg et slyngete elveløp, med naturlige elvebredder, med plass for ly og skygge!

Jeg ønsker meg mange trær og ikke for sterk belysning!

Jeg ønsker meg en naturlig elvebunn, og å få være i fred!

02 MØTENE

VI MØTTE OG HADDE WORKSHOP MED SYV ULIKE BRUKERGRUPPER OVER TO DAGER, PÅ AVERØYA.

VI HADDE MED PRESENTASJON AV PROSJEKTET, TESTSKILT OG BILDEBANK MED CA 120 ULIKE INSPIRASJONSBILDER SOM GRUNNLAG FOR SAMTALE OG REFLEKSJON.

En stor takk til alle som deltok og bidrog til nyttige samtaler og befaringer i denne prosessen!

BRUKERMØTE 1

TURGRUPPA PÅ DAGSENTERET - SYV PERSONER MED UTVIKLINGSHEMMING

«Vi ønsker og trenger et
sted med le der vi kan
spise nisten vår. Vi er på
tur uansett vær.»

«Jeg er ikke så glad i å bli våt, så
ønsker meg en svevesti. Det er
viktig at alle kan være med når vi
er på tur, også hun i rullestol.»

«Vi ønsker oss en plass for dyr og
mennesker sammen.»

Øverst: Bildet er tatt under workshopen på dagsenteret. Det viser et langbord med 120 inspirasjonsbilder strødd utover. Vi ba brukerne velge ut de bildene de likte, eller ikke likte, og ba de fortelle om hvorfor de valgte akkurat dette bildet. Dette fikk samtalen i gang om ulike behov og ønsker de har.

Under: Bildet viser de syv deltagerne i brukerggruppa på dagsenteret. Hver person holder opp det bildet eller bildene de likte best ut av de 120 inspirasjonsbildene.

BRUKERMØTE 2

TO PERSONER MED FYSISK FUNKSJONSNEDSETTELSE - RULLENDE

«Jeg ønsker sittemøbler som er naturlig integrert i landskapet og som passer inn i landskapet. Jeg ønsker ikke noe som er spesialtilpasset for noen.»

«Etter jeg kom i rullestol har jeg nesten aldri kontakt med vegetasjon. Jeg opplever den aldri lenger. Jeg ruller på asfalt og harde flater og det er langt bort til vegetasjonen. Jeg ønsker natur nær stien, og jeg ønsker at stien er noe annet enn asfalt.»

«Noen ganger møter man opp og det er ikke tilrettelagt for alle likevel»

«Jeg vil ha et sted der en kan være med barn og venner, en plass der vi alle kan være sammen»

Bildene er fra workshopen med to rullestolbrukere. Vi hadde med en test av et infoskilt og vi spurte brukerne hva som måtte til for at de skulle komme til og kunne lese skiltene godt.

Øverst: Bildet viser en mann i rullestol som tester å bøye skiltet mot seg slik at han kommer nærmere teksten. Selv om det var behagelig for han å lese ble det konkludert med at skiltet vil stikke ut i stien og at det vil være i veien for folk som benytter stien.

Under: Bildet viser en person i rullestol som leser på et test infoskilt. Tilbakemeldingen var at det var best med 90cm høyde på skiltstolpen, fordi hvis det var lavere så vil joystikken til rullestolen stå i veien.

BRUKERMØTE 3

SEKS UNGDOMMER FRA AVERØY UNGDOMSRÅD

«Det er ikke så mange møteplasser her for oss ungdommer, vi ønsker oss en plass å være sosial på. Elveparken ville ha vært noe vi ville ha brukt mye.»

«Jeg venter ofte på bussen i 45 minutter. Da sitter jeg i busskuret og venter. Tenk om jeg i stedet kunne gått ned i Elveparken!»

«Vi ønsker ulike sitteplasser, og jeg ønsker at det er benk til bestefar som har parkinson, slik at han kan sette seg ned når han blir sliten.»

Bildene er fra workshopen med ungdomsrådet. Vi la 120 inspirasjonsbilder ut over bordet og ba de kommentere hva de likte/ikke likte med ulike bilder de fikk velge ut selv. Deretter tegnet de på en skisse av Elveparken, slik de ville hatt det, og linket det opp mot bildene de likte.

De to bildene viser deltagerne som skisserer på en plan av Elveparken. Gruppen bestemte seg til slutt for å samarbeide om én felles tegning av parken som alle var enige om.

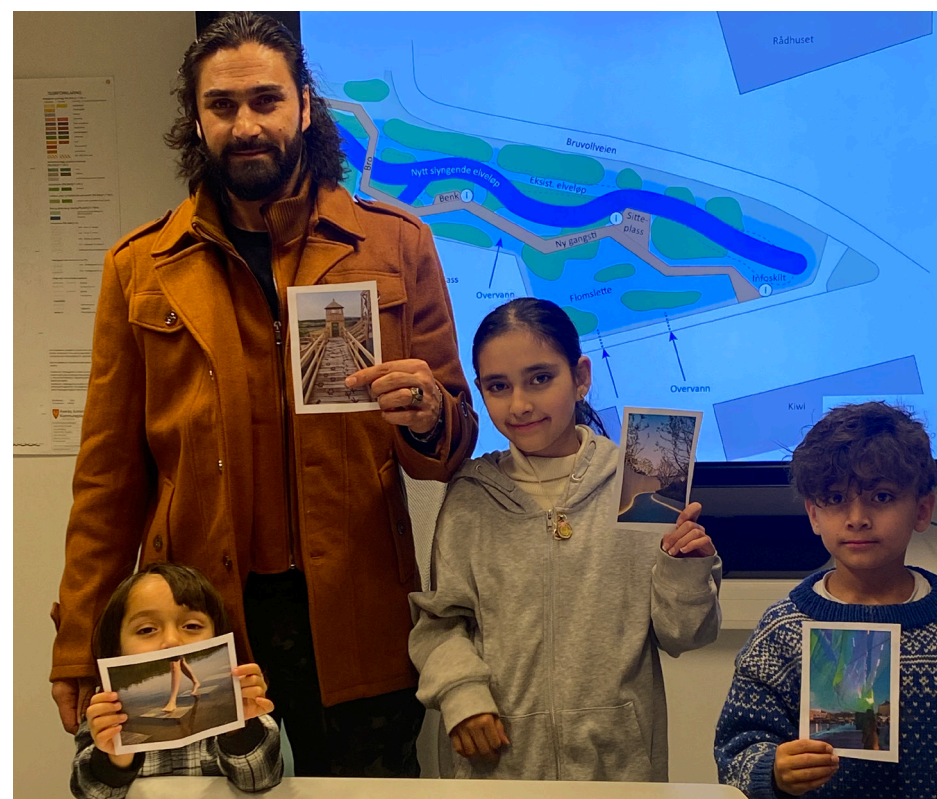
BRUKERMØTE 4

INNVANDRERFAMILIE PÅ SEKS BOSATT I BRUHAGEN

«Vi ønsker oss et sted vi kan være ute sammen og lage mat. Kanskje et bålhus med grillplass i midten.»

«Jeg vil ha enda større park, det er alt for mye parkering.»

«Jeg vil komme tett på elva. Jeg vil se på dyr, kose med dyr, lære om dyr. Det burde være en dam, da kan jeg bedre se fisken.»

Bildene er tatt under workshopen, og viser familien som sitter og diskuterer hvordan de ville hatt det i Elveparken, over en skisse av parken. På det nederste bildet holder de opp de bildene de valgte ut og som representerte det de likte best.

BRUKERMØTE 5

FEM PERSONER FRA AVERØY ELDRERÅD, PENSJONISTFORENINGEN OG LHL

«Det er viktig med flere steder man kan starte og avslutte turen, slik at man ikke nødvendigvis må ta hele runden når man har startet.»

«Elveparken kan bli en fin samlingsplass. Det er viktig for oss å komme oss ut og snakke med folk, det kan bli ensomt hjemme.»

«Det må finnes noen avlukker der det er rolig og du kan sitte ned og være deg selv.»

«Jeg har bare tenkt at vi må fylle opp i sentrum for å løse vannproblemene. Jeg har ikke tenkt på at vi kunne grave ned for å gi plass til elva. «Skissen får karakter 6 av 6 ! «

Bildene er fra workshopen med "de eldre", og viser deltagerne som sitter sammen under presentasjonen der vi viste konseptskisse og foreløpige idéer for flomparken.

Bildet under viser en av deltagerne som gir kommentarer til et testskilt vi hadde med. Deltager peker på skiltet og gir tilbakemelding om blant annet at skrifttype må være enkel å lese og at det fungerte best med sort skrift på hvit bakgrunn.

BRUKERMØTE 6

FIRE PERSONER FRA HELSE- OG MESTRINGSENTERET - UNG GRUPPE

«Det er ikke koselig i Bruhagen. Vi trenger mer natur. Jeg vil sitte der å høre elva renne og se trær og fugler. Kanskje vi kunne hatt en kikkert her som vi kunne bruke til å se på dyrene»

«Jeg liker sanseinntrykk veldig godt. Ønsker at det er noe tilrettelagt for dette slik at jeg kan oppleve det sammen med familien min når i er sammen og møtes i Bruhagen. Det er ikke noe å gjøre i Bruhagen om vi skal være sammen der.»

«Det finnes ingen korte turer vi kan komme oss ut på i nærområdet.»

Bildet er tatt under workshopen på helse- og mestringssenteret og viser et langbord hvor vi la ut 120 inspirasjonsbilder på. Deltagerne ble bedt om å velge bilder de likte og å forklare hvorfor.

BRUKERMØTE 7

1 PERSON MED FYSISK FUNKSJONSNEDSETTELSE - SVAKSYNT

«Vi er veldig flinke på betong/asfalt her i landet, og alt går bare i ett.»

«Alt som skjer underveis på en sti kan være orienteringspunkt. Jeg kan høre om jeg passerer f.eks en vegg eller et element, da kan jeg bruke det som referanse på å vite hvor jeg er i løypa.»

«God tilrettelegging og fravær av hindringer bidrar til at jeg ikke blir irritert, og dermed kan jeg i større grad nyte omgivelsene og ta del i andres opplevelser og (syns) inntrykk.»

Bildene er fra befaring vi hadde med den svaksynte personen i Bruhagen sentrum, og ute på svevestien ved Eldøya/ Atlanterhavsveien.

Øverst til venstre: Bildet viser person med mobilitetsstokk som går mot en blomsterurne. Hun sier det er svært vanskelig med møbler med skrånker - Man går rett inn i urna. Øverst til høyre: Bildet viser person som kjenner med hånden på utpregede bokstaver på et minnesmerke i stein. Hun påpeker at hvis man skal ha slik utpreget skrift, må skriften være uten serif for å kunne leses.

Nederst: Bilde viser person med mobilitetsstokk som går på en gangsti med rist. Stokken har glidd ut over kanten av stien og inn i gjerde på siden. Stokken seg ofte fast bortover langs stien, og skaper frustrasjon for brukeren.

03 FUNNENE

HVA SKAPER BEGEISTING?

SKILT OG INFORMASJON

Et gjennomgående funn er at alle brukergruppene synes skilt og informasjon er en viktig del av opplevelsen av et område.

Vi lærte at for noen kan riktig informering om en plass ha direkte påvirkning på om de vil bruke plassen eller ikke.

FUNN:

- informasjon om tilrettelegging på plassen skaper trygghet. Det koster lite å ha med litt info, men kan gi mye trygghet.

- noen ønsker tilgjengelig informasjon om et sted før man drar dit, så blir det ikke en bomtur (hvordan og hva som er tilrettelagt, lengde og bredde på sti, hva som finnes, hva stien tåler)

- ledning: en må få informasjon om at ledning finnes der, ellers vil man ikke finne det, og poenget er borte.

- informasjon bør være både ved start og slutt av stien

- læringskilt er noe alle kan samles om og snakke om sammen.

- ønske om å bli informert om ting, og så prøve å finne det selv. (se og lære om dyr, planter og insekter man kan finne på stedet og i nærområdet.)

- taktile skilt kan skape undring, noe å snakke om og begeistring

«Jeg kjenner ikke til hvor det er tilgjengelig for rullestol. Er stien trygg for meg? Det hadde vært fint med info om hva som er tilrettelagt og hvordan.»

«Når jeg er ute å går vil jeg vite hva som er fremfor meg. I og med at jeg ikke kan se det hadde det vært fint om noen fortalte meg det.»

-innspill fra brukermøte

QR-kode eller fysisk skilt?:

Noen liker å legge vekk mobilen når de er i naturen. Andre brukere sier de alltid har med mobilen som en sikkerhet i sin situasjon, og synes QR-kode kunne vært nyttig.

INNSPILL:

For noen av gruppene hadde det vært veldig nyttig med en turbeskrivelse på øre, som man kunne koblet seg på via mobil og QR-kode.

Den ene brukere foreslår dette som et eget pilotprosjekt for inkluderende design.

TILBAKEMELDING INFOSKILT:

- beste høyde: 90cm høyde på basen, før skiltplate med tekst knekker svakt bakover

- bruk tydelige kontraster for underlag og skrift

- best med hvit bakgrunn med sort skrift, ikke mørk bakgrunn med hvit skrift

- skilt må ikke stå ut i stien, folk vil snuble i skiltet

- tekst må være kort og lettleselig. Dropp alle unødvendige ord

- skrifttype uten serif er lettest å lese

FREMKOMMELIGHET OG BEHOV

En god sti må være fremkommelig for alle. Man skal ikke måtte kjenne seg utrygg på om man kommer seg frem, det skaper verken begeistring eller inviterer til bruk.

*«Jeg orker ikke å bruke et sted hvis jeg blir usikker. Jeg vil ikke måtte tenke på om stien tåler vekten av meg og stolen min, og om jeg kommer til å kjøre meg fast lenger ned i løypa. Da drar jeg bare hjem»
-innspill fra brukermøte*

FUNN:

- en sti bør ha flere muligheter for adkomst og avstigning
- lydfyr kan være noe som leder en gjennom stien
- forutsigbarhet i fysisk utforming gjør at noen føler seg tryggere på å bevege seg der.
- (tilstrekkelig bredde til å gå forbi på sti eller ved oppholdsplass)
- trygghet er viktig. Må ikke være usikker på om det er plass, eller om stien tåler brukeren, og at underlaget ikke er for glatt.
- rullekant på begge sider er bra, 5cm høyde er trolig tilstrekkelig
- materialer som gir mye støy ved bruk av for eksempel mobilitetsstokk er ubehagelig. Det er både forstyrrende når man bruker lyd for orientering, og det forstyrrer for roen og freden i naturlandskapet.
- bruker man mobilitetsstokk må man ha noe å følge, som man kjenner med stokken, men som ikke lager lyd når stokker møter kanten.
- et rekkverk kan fungere som leding, men da må det være forutsigbart og ha god høyde
- ønske om søppeldunk for hundeposer, som ikke står i nærheten av benk/oppholdsplass.

BARRIERER:

- møbler, skillt og lysstolper som står i gangssonen er vanskelig
- korte ramper er skumle, nesten som et trinn, det bør varsles om eller unngås
- noen materialer kan bli glatte ved fuktighet eller mye løv - kan føre til fall og skader
- møbler med skråflater er vanskelig å skjønne med mobilitetsstokk, kan risikere å gå rett inn i elementer som stikker skrått ut og man ikke kjenner med stokken

NATUR

Felles for alle brukergruppene vi snakket med er at folk blir begeistret av naturen, og ønsker eller savner og komme tettere på den.

«Vi mangler generelt tilgang til natur. En svevende tilgjengelig sti i en elvepark hadde vært veldig bra for oss.»

«Jeg savner å være i kontakt med naturen, kjenne roen og ikke høre trafikk. Naturopplevelser jeg har er ofte på asfalt eller grus.»

-innspill fra brukermøte

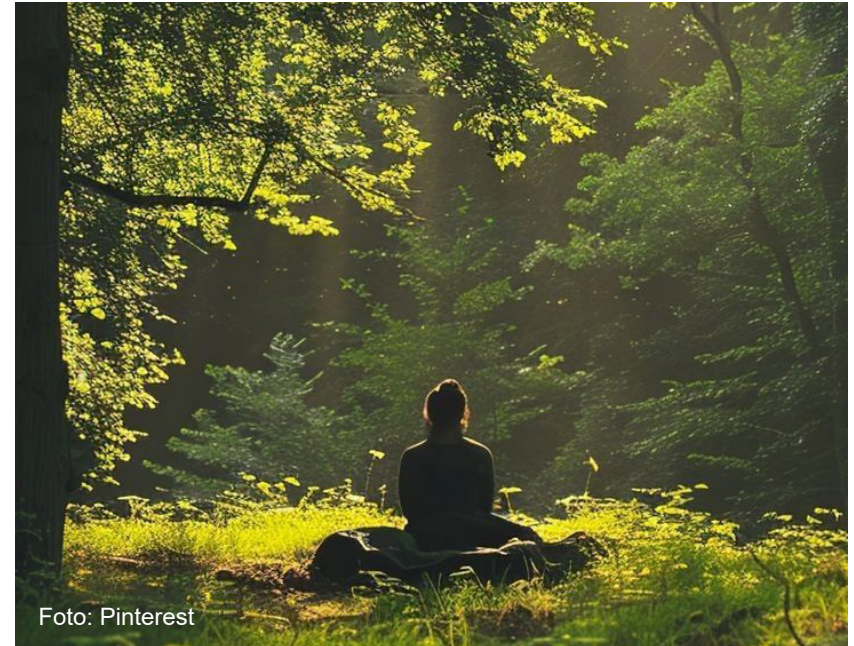

Foto: Pinterest

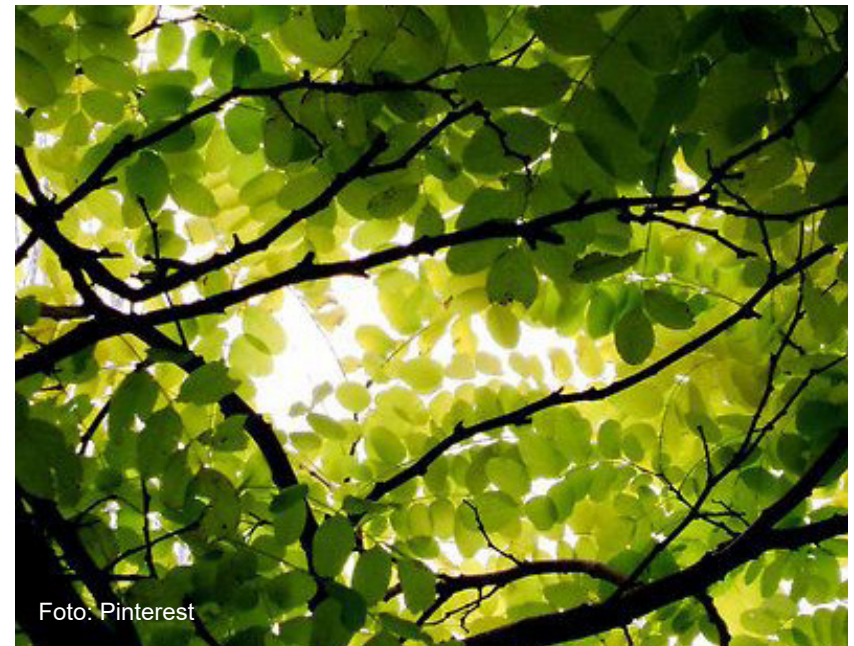

Foto: Pinterest

FUNN:

- alle gruppene sier de ønsker å komme nærmere på naturen. Svevesti i naturen er spennende.

- folk liker å se elva, trær og dyr

- folk liker å høre elva sildre, trærne rasle og fuglene kvitre

- vannet er viktig, og folk vil komme tett på det. Elva skaper ro, undring og nysgjerrighet.

- vil ha trær/osp som gir fin raslelyd, og mye strå

- noen vil komme høyere opp for å få oversikt, og vil ha fugletårn og fuglekikkert

- vi ønsker fuglekasser, flaggermuskasser og insektshotell

- gruppene ramser opp det de har sett i nærområdet: sommerfugl, ekorn, fugler, flaggermus, firfisle, salamander, ugle, rev, grevling, rådyr, elg, storkender, svaner

- naturen gir ro og avslapping

- naturen er en arena for det sosiale

- naturen er et sted kan man være alene med tankene, være seg selv

- naturen er et sted folk vil sette seg ned og spise

- naturen er et sted folk vil ta med familie og venner

MØTEPLASS

Tydelig er det at alle gruppene ønsker seg samlingsplasser der man kan møtes og være flere sammen. Enten det er for å spise niste på tur, ha noe å gjøre med familie og venner, å komme i kontakt med andre mennesker i løpet av en dag.

Gjennomgående for alle gruppene er at de tenker på hva andre brukergrupper kan ha behov for, og de knytter egne ønsker ofte opp mot hvordan de kan bruke disse stedene sammen med andre mennesker.

«Vi ønsker ikke å være alene, vi ønsker å være på et sted som er tilrettelagt for alle. Det å lage spesielle plasser for oss i rullestol er motsatt av inkludering!»

-innspill fra brukermøte

JA TAKK:

- sosiale møteplasser i Bruhagen benker og steder å sitte sammen (sittegrupper, hammock)

- benker der en kan sitte alene

- vi ønsker et sted å spise matpakken

- vi ønsker gjerne et sted med tak over slik at man kan gå under når det er dårlig vær. Det er mye vær her.

-Elveparken kan knyttes opp mot de som er på caféen, som de eldre

- hvis det er bord må det ikke være for lavt, må kunne trilles helt inntil.

- de fineste plassene må være for ALLE

- vil ha plasser for mennesker og dyr sammen

- sti må være bred nok for at man kan gå forbi hverandre, og gå flere i bredden

- hvis det skjer noe langs stien må det ikke være i veien for de som skal forbi

- det må være søppeldunker

- noen ganger må man på do, kunne vært kjekt med en utedo

Foto: Pinterest

NEI TAKK:

- vi ønsker ikke møblering som kun er tilrettelagt for noen, vil ikke ha spesialopplegg.

- ikke plasser søppeldunk rett ved sitteplassen. Det er ikke ønskelig med vond lukt der man skal sitte å slappe av. Dette gjelder alle, men spesielt for de hvor andre sanser er nedsatt og luktesansen er desto sterkere og viktig.

- forsøpling. Man tar ikke vare på et sted som allerede er fullt av søppel

LEKENHET

FUNN:

- ikke bare barn liker noe å gjøre på tur, de voksne liker også det lekne
- folk liker noe som skjer underveis, noe som kan lokke, aktivisere, noe å snakke om, noe å konkurrere om.
- vil ha naturlige materialer, noe som passer inn i landskapet.
- ønsker ikke grått metall, det er det for mye av allerede

«Kunne tenke meg at det var noe som var litt lekent her, ønsker lekenhet, men ikke lekestativer. Noe naturlig som kan invitere til å hoppe på, balansere på.»
-innspill fra brukermøte

Foto: Thameside Nature Park Themed Play Area

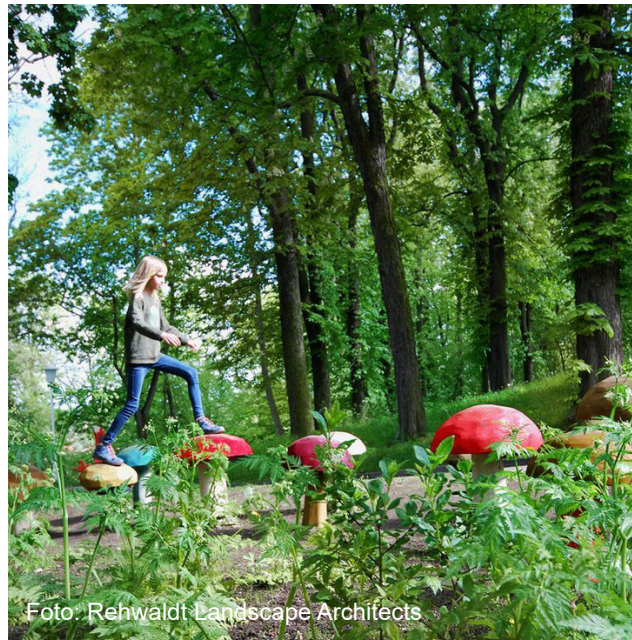

Foto: Rehwaldt Landscape Architects

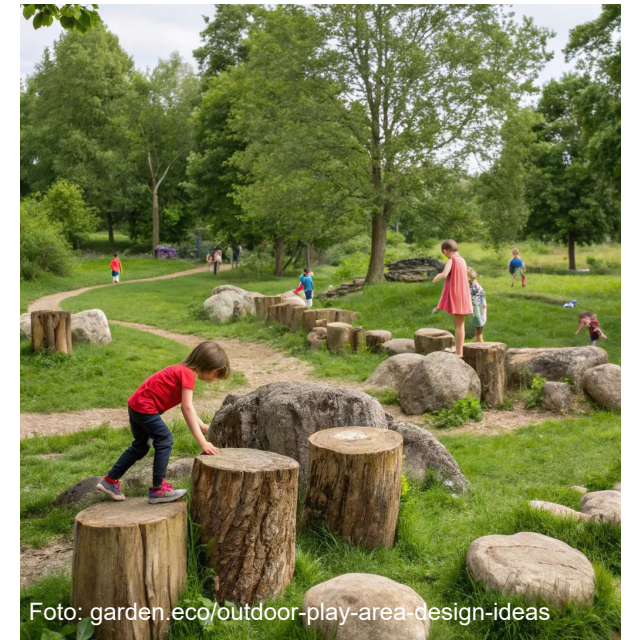
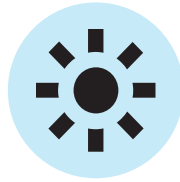

Foto: garden.eco/outdoor-play-area-design-ideas

Dette er tre bilder som flere ganger ble trukket frem under brukermøtene. Øverst: Bilde viser en leken trekonstruksjon med lekehus og sti. I gangbanen er det illustrert ulike dyrespor. Venstre: Bildet viser omgivelser med mange trær og naturpreg. En jente hopper fra sopp til sopp på fire lekne soppekonstruksjoner i naturmaterialer og rød farge. Høyre: Bildet viser en lekeplass med stubber og steiner, i naturlignende omgivelser med gress og trær. Barn balanserer og hopper fra stubbe til stubbe.

BELYSNING

«Det er mørkt her på Averøy.
Vi ønsker mer lys.»

«Vi trenger noe som lyser opp
Bruhagen.»

-innspill fra brukermøte

FUNN:

- god belysning er viktig for fremkommelighet
- belysning er viktig for å kunne bruke stedet også på kveldstid og de mørkere årstidene
- lys gjør det hyggelig, skaper god stemning og kan gi begeistring
- lys skaper trygghet
- lys er flott å se på, lokkende og kan være inviterende, drar deg inn i et sted
- lys kan fungere som leding, men hvis det er i ca 1m høyde, kan det virke blendende
- noen ønsker lyssetting for å få mer sydenfølelse
- belysning må ikke være for metallisk, ikke flombelysning, ikke mange ulike farger men gjerne gult varmt lys

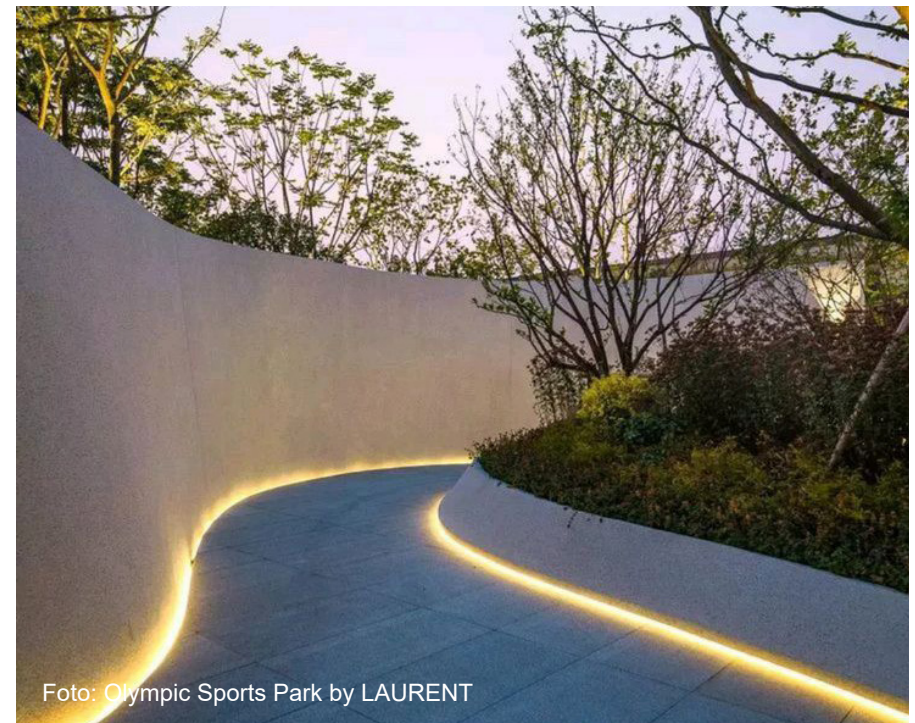

Foto: Olympic Sports Park by LAURENT

Dette er et av bildene som ofte ble trukket frem av brukerne. Bildet viser en slyngete sti med trær på begge sider, og med lys i bakkenivå på begge sider av stien. Flere brukere sa at bildet fanget oppmerksomhet fordi de synes lyset ga en hyggelig stemning.

SAMTALESTARTER

Folk har et stort ønske om å være sammen, og trenger av og til noe som kan gjøre det lettere å komme i snakk, da det for noen kan være vanskelig å starte en samtale.

Det var ønskelig med noe som kunne invitere til samtale.

Foto: Hello Sign Language Panel - BSL

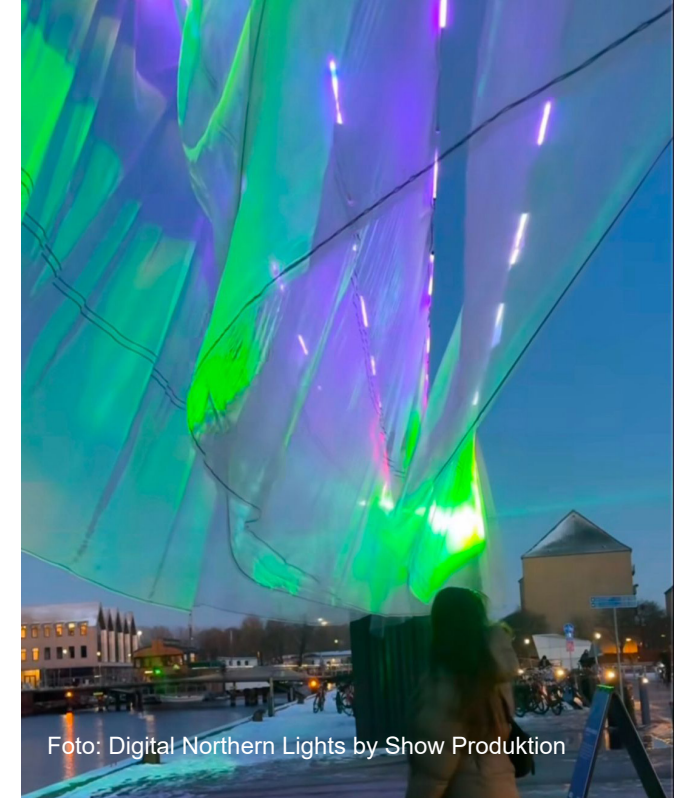

Foto: Digital Northern Lights by Show Produktion

S. Foto: Schöneberg Nature Park

OPPSUMMERING DETTE SKAPER BEGEISTRING

LUKT- lukten av blomster og vegetasjon, som endrer seg gjennom årstider

LYD - lyden av naturen, elva, fuglene, trærne

Å VÆRE NÆR NATUREN

- det å komme tett på

UNDRING-

SAMTALESTARTER

- noe samlende som alle kan snakke om

MØTEPLASSER- vil være sammen

INFORMASJON

- trygghet om fremkommelighet

**NATURLIG
TILGJENGELIGHET**

- ikke synlig spesialtilpassing for noen

BLIKKFANG

- høstfarger, blomstring

LEKENHET

- naturlige element som bidrar til utfordring og aktivitet

SE FRISTENDE UT

NATURMATERIALER

-noe som passer inn i landskapet

LYS- lys gjør det hyggelig, og lager fin stemning, kveldsbruk

04 BEFARING AV TO "TILRETTELAGTE PROSJEKT" I NÆRMILJØET

Det var to eksempler på "tilrettelagte prosjekt" som ble nevnt flere ganger under brukermøtene. Noen brukere var svært begeistret, andre var negative.

Vi dro på befarings til disse.

Den ene befaringsen for å sjekke ut innspillene som ble påpekt av rullestolbrukerne. Den andre befaringsen ble utført sammen med person med synsnedsettelse og mobilitetsstokk.

”UNIVERSELT UTFORMET” STI OG FISKEPLATTFORM PÅ GEITØYA/AVERØY

Dette prosjektet kom opp i flere sammenhenger under brukermøtene. Spesielt under møtet med de to rullestolbrukerne ble dette trukket frem som et eksempel på dårlig tilrettelegging.

Prosjektet er markedsført som et godt eksempel på universell utforming, og vi ble dermed nyskjerrige på hva som ikke fungerer her.

Vi dro ut og tok en befarings på stedet.

DETTE SIER LOKALAVISA ROMDALS BUDSTIKKE 24.09.12, VED ÅPNING AV Plassen:

Enkelt i rullestol

Adgangen er enkel. Det er bare å parkere på samme p-plassen som når en skal til Håholmen Havstuer. Til minste detalj er alt lagt til rette slik at rullestolbrukerne skal få det enkelt. Fra p-plassen går en 90 cm brei betongsti, sikret med gjerde på begge sider. Vel nede på fiskeplattan er det romslig nok til at flere fiskere kan utfolde seg.

Utklipp fra den digitale versjonen av lokalavisa, som omtaler åpningen av fiskeplassen da den var ny.

Link til artikkel:

<https://www.rbnett.no/nyheter/n/L1ez2J/nasjonal-fiskeplass>

DETTE SIER RULLESTOLBRUKERNE:

«Det er helt idiotisk. Dette er et grelt eksempel på "liksom tilrettelegging". Stien er veldig smal, jeg vet ikke om jeg hadde fått plass engang. Det er lite sikring og man føler at man triller rett ut i sjøen. Ikke er det fisk der

-innspill fra brukermøte

TILBAKEMELDINGER:

- alt for smalt med 90cm sti. Skaper usikkerhet.
- sti kan ikke brukes samtidig av flere folk. Som rullestolbruker trenger man hele bredden og ingen kommer forbi.
- ubehagelig helning på platformen. Man føler at man "faller" mot vannet.
- plassen blir ikke brukt

UTSIKTSTI/RASTEPLASS PÅ ELDØYA/AVERØY

ERFARINGER FRA BEFARING

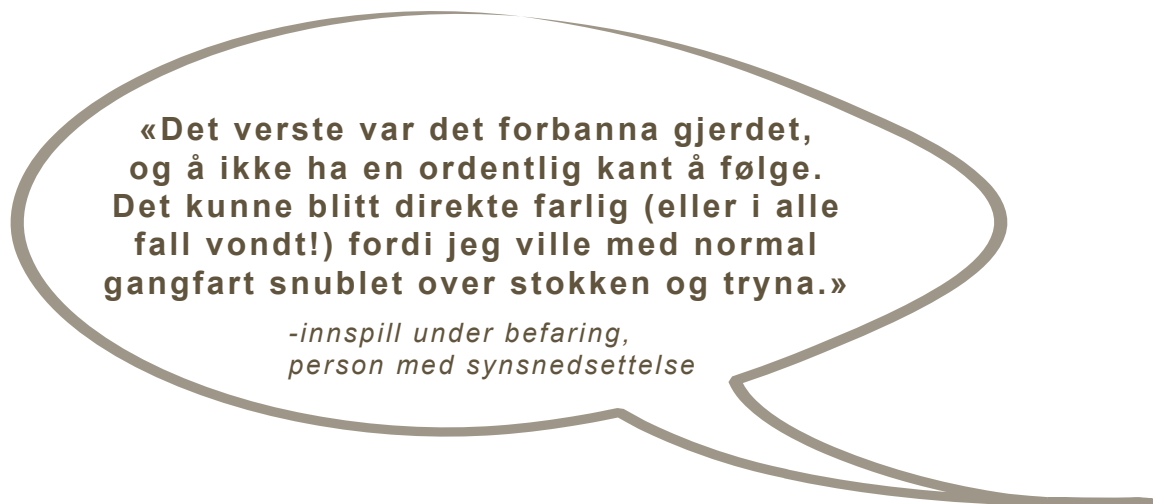
**med person med
synsnedsetelse og
mobilitetsstokk:**

Materiale:

- Stien er av GUP-rister.
mobilitetsstokk setter seg litt fast
i hullene, men hun kommer seg
frem. Hadde hullene vært større
hadde det vært et problem.

- betongkant og GUP-rist lager
ikke plagsom lyd for brukeren når
stokken treffer.

Ved parkeringen derimot er
det en overgang/passasje
over bygget, hvor det er brukt
materialer på kanten som
bråker veldig. Her ville bruker
unngått å gå pga ubehagelig lyd.

«Det verste var det forbanna gjerdet,
og å ikke ha en ordentlig kant å følge.
Det kunne blitt direkte farlig (eller i alle
fall vondt!) fordi jeg ville med normal
gangfart snublet over stokken og tryna.»

*-innspill under befaring,
person med synsnedsettelse*

Skilting og informasjon:

I starten av turen står det to informasjonsskilt.

Disse er ikke tilrettelagt for alle. Her er det vanskelig å komme inntill for å lese, man må over en snublekant, ned i naturen, og så opp på betongfundamentet for å komme til.

Skiltet har ikke blindeskrift eller noe taktil skrift.

Som rullestolbruker vil det være vanskelig å lese hva som står på skiltene, da man ikke kommer seg tett nok på. Man må stå på baksiden av snublekanten, og avstanden til skiltet blir dermed ganske stor.

Kanting av stien:

Stien har en betongkant, ca 2,5cm høy, på begge sider av stien. Kant er for lav til å fungere som fysisk ledning. Mobilitetsstokken glir lett over kanten og setter seg fast i gjerdet på siden. Må røske ordentlig for å få den ut.

Der hvor det ikke er gjerde glir stokken over kanten og personen mistet stokken ut på siden av stien. Her er det ca 50cm ned til natur med vegetasjon og berg. Det ville vært vanskelig å finne igjen denne stokken uten hjelp.

Betongkant slutter og går plutselig over i benk. Dersom kanten brukes som leding vil man kunne ledes rett inn i folk som sitter. Benk kunne gjerne hatt et armlene for å komme seg opp og ned.

Noen ganger forsvinner rekkverket ned i ca 10cm høyde. Dersom man velger å bruke rekkverket som leding er det ikke forutsigbart. Man står der plutselig uten holdepunkt.

Rekkverket går ofte ned der hvor det er benk på andre siden. Man kan velge mellom å gå langs benken der det kanskje sitter folk, eller gå ved ytterkanten der rekkverket går opp og ned.

05 LÆRDOM FRA INNSIKTSTUDIET

Dette innsiktstudie og brukerprosess har vært en utrolig lærerik opplevelse. Det er vanskelig å sette seg inn i andres behov og begrensninger, men dette har hjulpet oss til å forstå bedre. Dette er reell innsikt som vi kan ta med oss videre når vi planlegger våre felles utemiljøer.

HVA HAR VI LÆRT?

LYD

Det er viktig å tenke på hva slags lyd ulike materialer gir. Hva slags lyd hører vi når vi går på noe, eller når noen slår mobilitetstokken inn i en kant? Det kan ha store utslag for trivsel på et sted.

SAMTALESTARTER

Folk har et stort ønske om å være sammen, og trenger av og til noe som kan gjøre det lettere å komme i snakk, da det for noen kan være vanskelig å starte en samtale.

INFORMERING MED MENING

Informasjon om tilgjengelighet bør være lett tilgjengelig på nettet. Det bør opplyse om når tilbudet starter og slutter. Skilt på stedet må være tilgjengelig, utformes i riktig høyde og utforming for alle, og med tydelig tekst, slik at alle kan komme til og forstå. For læring og visuelle opplevelser kan bruk av 3D-figurer være nyttig.

KOMME TETT PÅ

Det er viktig å tilrettelegge for nærhet til naturen uten å ekskludere noen. Samtidig må vi ivareta behovene til små dyr på land og i vann, og dette må vurderes nøye.

VINTERSTID

Det er vanskelig å bevege seg ute på vinteren for mange. Gjennomtenkte brøyteplaner med funksjonelle snødepot bør være et krav i alle prosjekter.

TILRETTELEGGING FOR ALLE

”Hvordan kan vi si at et anlegg er universelt, og så er det jo ikke det?”

Før prosjektet realiseres, bør det alltid vurderes om løsningen faktisk gir god brukervennlighet og begeistring for alle. En siste sjekk kan føre til innovative justeringer som forbedrer fremkommeligheten og opplevelsen for alle involverte.

Vi hadde forventa at den svaksynte skulle bli begeistra da vi gikk ut på den ”tilrettelagte svevestien”. Det måtte vel være flott? Men så var hun ikke det, hun var mest frustrert over alle hindringene underveis.

Hun fikk ingen opplevelser utenom at det var vanskelig. Som hun sa ” jeg vet jo ikke hva dere opplever og ser”.

God tilrettelegging er ikke bare å følge TEK'en. Man må tørre å gå litt utenfor standardisering og forsøke å leve seg litt inn i hvordan et sted kan oppleves.

06 IDÉRETNINGER

**INKLUDERENDE DESIGNMETODIKK TIL INNSIKT OG
IDEER FOR VIDERE UTVIKLING AV ELVEPARKEN**

UTGANGSPUNKT - DAGENS SITUASJON

Bildet viser at det tidligere grønne elvelandskapet er dominert av asfalt og biler. Trafikkarealene stenger for kontakt med elva, både visuelt og fysisk.

Snødepot fra parkering med eventuell forurensing ligger lagret i elvelandskapet.

FORELØPIG PRINSIPPSKISSE UT FRA ØNSKER SOMMERSITUASJON

Illustrasjonen viser svevesti med kanting på hver side i mykt materiale som ikke lager forstyrrende lyd. Håndløperen har vakker dekor med integrert blindeskrift, det er satt av romslig plass for en møteplass med bord og stoler. Stolene har ryggstø og armlene, en benk står litt for seg selv.

Utenfor selve svevestien leker små barn på balanselek av forstørret sopper og foreldrene står og ser på fra broa. Foreldre står å ser på. Et par triller avgårde på stien, den ene er i rullestol. Et par kommer gående inn i bildet og den ene har mobilitetsstokk.

Illustrasjonen viser svevestien når det regner. Vannet i elva har steget opp i parken, men svevestien er trygg.